

## Kvalitetsbeskrivning

### Datainnehåll och syfte

Statistiken över utrikes sjöfart innehåller uppgifter om alla gods- och passagerartransporter sjövägen mellan Finland och utlandet samt de fartyg i utrikesfart som anlöpt finska hamnar. Utöver import- och exportvolymerna innehåller statistiken även uppgifter om transportarbetet. I utlandet omfattar granskningen inom exporten emellertid bara den första och inom importen på motsvarande sätt bara den sista utländska hamnen på fartygets eller godsets rutt. Den är inte alltid det transporterade godsets slutliga destination eller avgångsort i utlandet, till exempel i fråga om transportfordon, vilket användaren av statistiken bör ta i beaktande.

Statistiken omfattar allt gods som lossats och lastats i finska hamnar enligt hamn. Den innehåller också alla laster som transporterats i transitotrafiken och gods som transporterats i transportfordon och containrar. Det finns separata tabeller för lasterna som transporterats i transitotrafik, i transportfordon och containrar. Med transitotrafik avses trafik mellan två stater över en tredje stats territorium.

Tabellerna över passagerartrafiken anger antalet passagerare på passagerarfartyg, roro-passagerarfartyg och sådana lastfartyg som idkar reguljär passagerartrafik. Uppgifterna anges enligt hamn och land. Kryssningspassagerare ombord på utländska kryssningsfartyg som anlöper finska hamnar räknas både som ankomna till och avgångna från Finland. Antalet kryssningspassagerare anges från och med 2001 i ett separat avsnitt i statistiken. Innan det ingick kryssningspassagerarna i statistiken över fartygens avgångs- och destinationsländer.

I fartygsstatistiken anges antalet fartyg som anlöpt en finsk hamn och avgått därifrån samt deras dräktighet. Med ett fartygs bruttodräktighet avses det jämförelsetal som baserar sig på fartygets totala inneslutna volym. Med nettodräktighet avses måttet på fartygets nyttiga volym. I Finland bestäms de flesta sjöfartsavgifterna (bl.a. farleds-, lotsnings- och hamnavgifter) enligt fartygets nettodräktighet.

### Definitioner och klassificeringar

I statistiken över utrikes godstrafik indelas godset i 16 klasser. Indelningen är härledd från NST 2007, varunomenklaturen för transportstatistik (Standard Goods Classification for Transport Statistics).

Godsmängderna anges i ton och transportarbetet i tonkilometer. Volymen i kubikmeter har räknats om till ton med koefficienten 0,7 för transporterat råvirke, 0,3 för flis och 0,6 för sågat virke. Transportarbetet har uträknats genom att mängden transporterade godston multiplicerats med de genomsnittliga avstånden mellan Finland och respektive export- och importländer.

För transportfordonens och containrarnas del anges antalet transporterade enheter och den i enheterna transporterade lasten i ton samt containrarnas TEU-mängder (Twenty Foot Equivalent Units). Antalet TEU anger hur många containrar, beräknat enligt måttenheten 20-fots containrar, som transporterats. Containrarna kan vara av olika storlek.

*Antalet fartyg som anlöpt hamnar* anger det totala antalet fartygsanlöp, dvs. både de fartyg som anlönt direkt från utlandet och de fartyg som anlönt från utlandet via en annan finsk hamn. *Med fartyg i direkt fart från utlandet* avses sådana fartyg som anlöper sin första finska hamn under resan.

I klassificeringen av fartygstyper avses med roro-passagerarfartyg sådana roro-fartyg som kan transportera minst 120 passagerare. Gruppen roro-passagerarfartyg omfattar förutom bil- och passagerarfärjor även höghastighetsfartyg och ropaxfartyg. Roro-lastfartyg inbegriper rorofartyg, som förutom last kan transportera färre än 120 passagerare. Samma indelning i roro-passagerarfartyg och roro-lastfartyg används i lagen om farledsavgifter (1122/2005) och i lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007).

## **Aktuella författningar**

Enligt lagen om ändring av lagen om fartygstrafikservice (225/2012) ska fartygsägarna eller deras ombud och hamnarna lämna uppgifter till Trafikverket om fartygstrafiken i de finska hamnarna och om antalet passagerare och godsmängden som fartygen transporterar för sammanställande av sjöfartsstatistik.

I och med att EU-länderna inte använder samma begrepp och definitioner har det varit svårt att jämföra sjöfartsstatistik på internationell nivå. Detta problem har man försökt åtgärda genom EU:s direktiv om förande av statistik över gods- och passagerarbefordran till sjöss (2009/42/EG), som ska förenhetliga de klassificeringar och definitioner som olika medlemsstater använder i sjöfartsstatistiken. Sedan år 1997 har Eurostat samlat in sjöfartsstatistik och publicerat den bl.a. på sin webbplats.

## **Datakällor, tackning och tillförlitlighet**

Statistiken över utrikes sjöfart kan anses vara täckande och tillförlitlig. Den grundar sig på detaljerade uppgifter om varje fartygsanlop.

Varje gång ett finländskt eller utländskt fartyg i utrikesfart anlöper en finsk hamn eller avgår från en finsk hamn lämnar rederiet, eller i praktiken fartygets ombud, uppgifter om fartyget och dess last per lastnings- och lossningshamn till det riksomfattande Portnet-systemet eller på en pappersblankett till tullanstalten, där informationen lagras i Portnet-systemet. Trafikverket får alla uppgifter som behövs för statistiken över utrikes sjöfart från Portnet-systemet via sitt eget användargränssnitt. Dessa uppgifter kontrolleras ytterligare och kompletteras med hamnmyndigheternas månatliga rapporter. De grundläggande uppgifterna förvaras i enlighet med arkivstadgan för Trafikverket.

I fråga om varuklassificeringen är statistiken över utrikes sjöfart på vissa punkter bristfällig. De som lämnar uppgifterna kan inte specificera all last som transporterats i containrar, trailrar, lastbilar, tågagnar och andra transportfordon enligt varuslag. Dessa laster statistikförs som "styckegods". Därför inkluderar de statistiska uppgifterna om t.ex. papper och sågat virke inte den totala transporterade mängden av respektive varuslag, utan en del räknas som styckegods.

## **Statistikens tillgänglighet**

Trafikverket ansvarar för produktionen av statistik över utrikes sjöfart. Den månatliga statistiken över utrikes sjöfart och årsstatistiken, inklusive tidsserierna, publiceras på Trafikverkets webbplats enligt en skild tidtabell. De viktigaste statistiktabellerna (Excel) kan även läsas på webbplatsen. Opublicerade, mer detaljerade uppgifter ges av Trafikverket.

## **Jämförbarhet**

Statistiska uppgifter om utrikes sjöfart har publicerats i Finland alltsedan mitten av 1800-talet. Fullständigt jämförbara tidsserier finns att få fr.o.m. år 1981. Då infördes betydande ändringar i bl.a. varuklassificeringen, vilket försvårar jämförbarheten med äldre statistik.